

Om skole, barnehage og utvikling i Nordre Ringsaker

Innhold

Innledning	2
Barnehage i alle bygdene	3
Viktige hensyn ved endringer av skolestruktur	3
Avbøtende tiltak.....	4
Syn på skolestruktur.....	5
Vedlegg 1: Viktige forhold ved eventuelt økt elevtall på Brøttum skole	7
Vedlegg 2: Konkretisering av avbøtende tiltak Åsmarka	9

Innledning

Nordre Ringsaker bygdeforum består av representanter fra bygdene Åsmarka, Lismarka, Mesnali og Brøttum. Bygdeforumets synspunkter er ikke nødvendigvis representative for bygdenes ståsteder som sådan. Det er viktig at alle aktuelle interessenter blir hørt i videre prosess.

På bakgrunn av kommunestyrets vedtak om skole- og barnehagestruktur 18.12.24 ble det etablert dialog mellom de aktuelle bygdene i Nordre Ringsaker (her definert som Åsmarka, Lismarka, Mesnali og Brøttum) og mellom bygdene og Ringsaker kommune. I dialogen mellom bygdene er ambisjonen å finne fram til løsninger og tiltak som fremmer fellesskap i og mellom bygdene, bolyst og grunnlag for fortsatt utvikling i denne delen av kommunen. *Dialogen mellom bygdene og kommunen* har både dreid seg om utviklingstiltak i bygdene, skole- og barnehagestruktur og avbøtende tiltak dersom én eller flere av bygdene mister skole i sin bygd.

Nordre Ringsaker bygdeforum mener bygdene i nordre del av kommunen kan bidra positivt til den folketallsutviklingen Ringsaker kommune ønsker. Kommunen har et potensial når det gjelder å markedsføre det mangfoldet av muligheter som finnes i kommunen og bør ta hensyn til dette i sine strategier for bosetting og tjenestetilbud. Selv om mange trekkes mot byene, må Ringsaker kommune være relevante også for dem som ser for seg et mer landlig liv for seg og sin familie. Alternativet for denne målgruppa vil ikke nødvendigvis være Brumunddal eller Moelv, men like gjerne mer landlig beliggende områder i nabokommunene.

Nordre Ringsaker ligger gunstig til, med korte avstander til både Lillehammer, Sjusjøen og Moelv og med det god tilgang på arbeidsplasser, servicetilbud og attraktive rekreasjonsområder. Nordre Ringsaker ligger langs flere akser, som Moelv-Sjusjøen, Lillehammer-Sjusjøen, Lillehammer-Moelv og Brøttum-Sjusjøen.

Nordre Ringsaker har potensial for utvikling og vekst, både knyttet til virksomhet opp mot fjellet og som bosted for familier med jobber i Ringsaker, Lillehammer-regionen eller tilstøtende områder og som ønsker et rimeligere, landlig og samtidig bynært bosted. Et godt skoletilbud og nærhet til barnehage er viktige forutsetninger. At Ringsaker kommune aktivt synliggjør og legger til rette for at dette er et område kommunen ønsker at folk bosetter seg i, vil også være en viktig forutsetning.

Det nye Mjøssykehuset i Moelv vil ventelig føre til tilflytting. Ikke alle de som skal jobbe der ønsker å bo i en by. Noen vil finne det attraktivt med bolig der forholdene er mindre og med god plass og tilgang til natur i nærheten. Rimeligere tomte-/boligpriser og nærhet til både Sjusjøen, Lillehammer og Moelv er kvaliteter som kan fremheves.

Bygdene i nordre Ringsaker har god eksponering mot potensielle tilflyttere gjennom tilstrømming av hytteeiere, hyttegjester, turister og dagsbesøkende på besøk eller gjennomreise hele året. Stabile vintre og skiforhold er attraktive kvaliteter. Med riktig markedsføring og tilrettelegging vil flere som er glade i fjellet og snøen kunne få øynene opp for at i dette området er det mulig å bo og leve gode liv med tilgang til disse godene rett utenfor stuedøra.

Barnehage i alle bygdene

Nordre Ringsaker bygdeforum mener det bør være barnehage i alle bygdene som minimum har tilstrekkelig kapasitet for egen bygd - enten gjennom private eller kommunale barnehager - eller i en kombinasjon. Barnehagene i de ulike bygdene skal ikke undergrave hverandre. Det innebærer at bygdeforumet mener det ikke skal bygges en ny, stor barnehage der dagens barnehager i Åsmarka, Lismarka og Brøttum regnes inn i dimensjoneringsgrunnlaget. Bygdeforumet ønsker at:

- Kommunen legger til rette for at det fortsatt blir en barnehage i Lismarka.
- Kommunen stiller seg positive til etablering av ny, privat barnehage i Åsmarka.
- Ny/utvidet barnehage på Brøttum dimensjoneres slik at den ikke tar bort grunnlaget for barnehager i Åsmarka og Lismarka.

Viktige hensyn ved endringer av skolestruktur

Dersom Ringsaker kommune velger å legge ned én eller flere av dagens skoler, fremhever bygdeforumet følgende hensyn:

- **Varig løsning:** Valgt skolestruktur må kunne stå seg over tid, uten nye runder med forslag om nedleggelser og omstruktureringer.
- **Kapasitet og kvalitet:** Løsningen må ha tilstrekkelig kapasitet og kvalitet, slik at det blir en god løsning for både eksisterende og nye elever, inkludert plass for vekst i elevtallet.
- **Praktiske forhold:** Løsningen må ta hensyn til praktiske forhold og minimere ulemper som bortfall av skoletilbud i én eller flere bygder medfører.
- **Fritt skolevalg/skoleskyss:** Dersom mer enn én skole i Nordre Ringsaker, forutsettes fritt skolevalg med fri skoleskyss til den skolen man velger, tilsvarende som praksis etter forrige runde med nedleggelser.
- **Felles eierskap til ny struktur:** Det må gjennomføres tiltak som gir felles eierskap til løsningen som blir valgt.
- **Barns beste:** Vurdere barns beste, særlig med tanke på barn som får betydelig lengre skoleveg.

Kapasitet er en sentral utfordring

I dialogen med kommunen har forumet vært særlig opptatt av kapasiteten ved Brøttum skole dersom dette blir felles skole for Nordre Ringsaker. Forumet stiller fortsatt spørsmål ved om det blir tilstrekkelig kapasitet og kvalitet for elever og lærere. I et eget vedlegg

senere i dokumentet er det beskrevet en del utfordringer og mulige løsninger på dem, dersom Brøttum blir felles skolested for alle de aktuelle bygdene.

Forumet mener kapasitetsutfordringer skal løses ved tiltak på skolen(e) i nordre Ringsaker, ikke ved endring av skolekretsgrenser/ nærskoletilhørighet - med mindre det er støtte for dette i det aktuelle området.

Avbøtende tiltak

Nedenfor følger først forslag til avbøtende tiltak for henholdsvis Lismarka og Åsmarka. Deretter følger et avsnitt som både kan regnes som avbøtende tiltak og som tiltak som er aktuelle for alle de fire bygdene.

Lismarka:

Dersom Lismarka skole legges ned:

- Skolebygningen bygges om til godkjent kommunal barnehage
- Gymsalen videreføres som en del av barnehagen og gjøres tilgjengelig for idrett/frivillighet utenom barnehagens åpningstid.
- Dagens paviljonger fjernes og arealet istandsettes.
- Videreføre og utvikle skolens uteområde som nærmiljøanlegg i dialog med idrett og frivillighet.
- Dialog med idrettslag/frivillighet om bruk av skolebygninger/arealer (som ikke trengs i ny barnehage) til allmenntilgjengelige formål.
- Navneendring på Brøttum barne- og ungdomsskole dersom skolen blir felles grunnskole for alle bygdene som i dag tilhører Brøttum ungdomsskolekrets.

Åsmarka:

Dersom Åsen skole og Åsen barnehage legges ned:

- Alle elever som sogner til Åsen skole, får tilbud om skoleplass i Nordre Ringsaker og har fri skoleskyss til samme skole.
- Kommunen påtar seg arbeid og kostnaden ved å rive skolebygningen.
- Tomta til Åsen skole og idrettsplassen overdras til Åsmarka IL (se alternativer for overtakelse s 10)
- Kommunen opparbeider tomt og grunnarbeider til ny flerbrukshall i regi av ÅIL kostnadsfritt.
- Kommunen stiller seg positive til etablering av ny, privat 2-3 avdelingers barnehage og privat SFO i Åsmarka.

Se vedlegg "Konkretisering av avbøtende tiltak Åsmarka" s. 10 for utfyllende informasjon.

Felles tiltak i Nordre Ringsaker dersom Lismarka og Åsen skoler legges ned

- Utvidet åpningstid på SFO på Brøttum.
- Etablere ordninger for skoleskyss tilpasset åpningstidene på SFO.
- Tilgang for idrett og frivillighet til gymsaler og eventuelt overskuddsareal på skoler som er eller blir nedlagt.
- Trafikksikkerhetstiltak ved Brøttum skole
- Løfte fram gang- og sykkelveg mellom Lismarka og Brøttum i innspill til handlingsprogram for fylkesveger.
- Vurdere desentraliserte kulturskoletilbud
- Kommunen synliggjør bygdene i Nordre Ringsaker aktivt som aktuelle steder for tilflytting og etablering av næringsaktivitet.

Syn på skolestruktur

Tidligere i dokumentet er det beskrevet noen viktige hensyn som bygdeforumet mener skal vektlegges i en ny skolestruktur. Når det gjelder en konkret, framtidig skolestruktur og hva som bør utredes i den forbindelse, er det noe ulike syn i forumet. Dette gjøres det rede for under.

Åsmarka, Mesnali og Brøttums syn på ny skolestruktur

Representanter fra bygdeforumet i disse bygdene mener at en skolestruktur bestående av en barneskole nummer 2, i tillegg til Brøttum barne- og ungdomsskole, vil bidra til å opprettholde attraktivitet og bolyst i Nordre Ringsaker. Vi ønsker en skole nr. 2 som har kapasitet for de tre bygdene Åsmarka, Lismarka og Mesnali, både nå, og ved en eventuell framtidig vekst i elevtall.

Dersom Åsen skole legges ned, mener vi at alternativene for en skole nr. 2 er:

- Enten Lismarka skole for første til fjerde klasse
- Eller Messenlia skole for første til syvende klasse

Dette gitt at premissene nevnt under "Viktige hensyn ved endringer av skolestruktur" tidligere i dette dokumentet ivaretas.

En skole nr. 2 vil gi:

- De familiene som ønsker det, muligheten til å velge en mindre bygdeskole enn det Brøttum skole vil bli.
- Økt fleksibilitet for barnefamiliene og redusere sårbarhet ved behov for skolebytte.
- Kortere reisevei for de aller fleste elevene enn en samling av alle elever på Brøttum.
- Bedre betingelser for å opprettholde gode og varierte fritidstilbud i bygdene. Vi er bekymret for at barneidretten og andre fritidstilbud i de andre bygdene vil påvirkes negativt dersom kun Brøttum står igjen som skole for Nordre Ringsaker.
- Mulighet til å opprettholde dagens kapasitet og kvalitet ved Brøttum barne- og ungdomsskole uten at det gjøres større justeringer for å få plass til flere elever.
- Mulighet til å imøtekomme en eventuell vekst i elevantall når Mjøssykehuset er i drift.

Med bakgrunn i dette ønsker vi at kommunen skal utrede mulighetsrommet for hver av disse 2 skolene, med hvilke kvaliteter og kapasitet dette vil representere for nordre Ringsaker og Ringsaker kommune.

Lismarkas syn på ny skolestruktur

Dersom Lismarka skole blir nedlagt, mener bygdeforumets representanter fra Lismarka at felles skole på Brøttum vil kunne være en samlende og bærekraftig løsning for bygdene i Nordre. Hvis det blir endringer, er vi opptatt av løsninger som varer. Selv om vi primært ønsker å beholde skole i Lismarka, kan det også være positive sider ved å samle elevene fra Nordre Ringsaker på Brøttum. Med det blir alle som senere skal gå sammen på ungdomsskolen, kjent med hverandre fra 1. klasse. I valg mellom alternativer spiller dessuten geografi og hverdagslogistikk en viktig rolle.

Dette synet er i tråd med en undersøkelse blant foreldre i Lismarka, der 73 prosent svarer at de vil velge Brøttum dersom egen skole blir nedlagt, og 7 prosent svarer en gjenåpnet Messenlia skole. Resten oppgir privatskole eller at det ikke er aktuelt. Den samme undersøkelsen viser sterk oppslutning om Lismarka skole dersom denne består. Undersøkelsen ble gjennomført blant foreldre til barn i barnehage og grunnskole, både foreldre som i dag har barn på Lismarka skole, Brøttum skole og privat skole.

Vi deler bekymringen mange har for kapasiteten ved Brøttum skole og mener det må gjøres tiltak som sikrer gode forhold for både nye og eksisterende elever, også for elever med særskilte behov. Dersom det viser seg umulig å få til, mener vi det bør utredes om Lismarka, eller en gjenåpning av Messenlia skole, kan være et alternativ. Lismarka skole kan være en del av løsningen også i en ny skolestruktur, enten som en 1.-4.-skole for tre bygder eller som et 1.-7-alternativ for de to bygdene der skolene nå er i spill. Både for Messenlia- og Lismarka-alternativet mener vi det må være en klar forutsetning at elevene får varig fri skoleskyss til den skolen man foretrekker, lik ordningen elever fra Mesnali har hatt siden nedleggelsen der.

Vedlegg 1:

Viktige forhold ved eventuelt økt elevtall på Brøttum skole

Sosiale forhold

Friminutt og elevinteraksjon:

- Brøttum skole har i dag en praksis med «flytende friminutt», der elevene i stor grad er knyttet til sitt eget trinn. Med flere elever kan dette føre til mindre interaksjon mellom elever på tvers av trinnene som kan være spesielt viktig for elever fra andre bygder enn Brøttum.
- Vurdering av å gjeninnføre felles friminutt i starten og eventuelt grupper på tvers av trinn for å opprettholde vennskap på tvers av alderstrinn.

Samvær etter skolen:

- Enda flere elever vil komme fra områder som ikke er i gang eller sykkelavstand til skolen, og de kan ha begrensede muligheter til å samles med venner etter skolen.
- Vurdering av tiltak som kan gi mulighet for samvær på skolen etter skoletid, som et «varmt venterom» eller ettermiddagsklubb for elever som er over SFO-alder.
- Mulighet for et tilbud tidlig på morgenen for elever som kommer tidlig med buss/taxi.

Trafikksikkerhet og sosiale aktiviteter etter skoletid:

- Etablering av gangvei/turvei til Tømmermyra som et sosialt tiltak for elevene. Hvis elevene kan gå eller sykle til Tømmermyra på en trygg måte etter skoletid, kan dette bidra til et sosialt møtepunkt for flere elever, spesielt i sommerhalvåret.

Kapasitet og infrastruktur

Fysisk plass inne på skolen:

- Vurdering av og eventuelle tiltak knyttet til om Brøttum skole har tilstrekkelig kapasitet til å håndtere økt elevtall, både i form av antall klasserom og fellesarealer som bibliotek, gymsal og spiserom.
- Det er viktig å opprettholde den gode dekningen som Brøttum skole har for spesialrom og grupperom ved økning i antall elever.
- Behov for å vurdere påbygg eller ombygging av skolen for å sikre at det finnes nok plass for alle elever og aktiviteter.

Utvidelse og utnyttelse av skolegård:

- En utvidelse av skolegården kan være nødvendig for å gi plass til flere elever til friminutt og andre aktiviteter.

- Vurdering av hvordan utvidelsen kan sikre god utnyttelse av utearealet og samtidig opprettholde et godt sosialt miljø for elevene.

Transport og tilgjengelighet

Bussruter:

- Økt elevtall vil trolig kreve tilpassede bussruter for å sikre at alle elever kommer til og fra skolen på en trygg og effektiv måte.
- Vurdering av hvordan transportbehovet best kan ivaretas, spesielt for elever som bor langt unna skolen.

Droppsoner og parkering:

- I dag er det mye trafikk ved enkelte tidspunkt ved skoledagens start og slutt. En betydelig økning av antall elever ved barneskolen vil kunne utfordre dagens kapasitet for trafikkavvikling ved skolen.
- Vurdere ny droppsoner for elever som kommer fra områdene ovenfra (f.eks. Brøtheim) kan være nødvendig for å sikre at elever blir sluppet av på en trygg måte, uten at det skaper trafikkproblemer ved skolen.

Sosialt fellesskap og samhold

Bevaring av lokale arrangementer i alle bygder

- Behov for å vurdere hvordan bygdene kan opprettholde sine sosiale fellesskap til tross for at flere av bygdens unge ikke går på skole i egen bygd. Dette kan innebære å finne en god balanse mellom arrangement ved Brøttum skole og i elevenes hjembygd. Det er viktig med fortsatt tilgang til arealer og lokaler for fellesskapsaktiviteter i alle bygdene.

Vedlegg 2:

Konkretisering av avbøtende tiltak Åsmarka

Ny flerbrukshall i Åsmarka, "Nordre Ringsaker Arena"

Åsmarka IL (ÅIL) ønsker å skape et idrettssentrum i Nordre Ringsaker som et tilbud til hele Nordre Ringsaker med en vid omkrets. ÅIL har nettopp renoverert hele fotballstadion, med ny drenering, plen, nett og lys. Fotballbanen og idretten i Nordre Ringsaker har benyttet gymsalen og garderobeanlegget på Åsen skole. Uten skolebygg mangler arenaen pålagte garderobeanlegg.

Det er mangel på haller i distriktet på størrelsen med en håndballbane. ÅIL ønsker å realisere en ny flerbrukshall som et tilbud til hele Nordre Ringsaker og omegn. Hallen skal være en flerbrukshall på størrelse med en fullskala håndballbane 40x20 meter. I samme bygg ønskes det også å bygge en avdeling for utleie til privat barnehage / SFO. Grunnflate hall ca. 50x30 meter + 20x55 meter med kjeller tenkt som innendørs skytebane inkl. fellesrom og lager i første etasje. Åsen skole har et tilfluktsrom i kjelleren som forsvinner om skolen rives. Vi ønsker å realisere et tilfluktsrom i ny flerbrukshall.

Flerbrukshallen skal være et tilbud til idretten, lag og foreninger i Nordre Ringsaker og omegn. ÅIL vil gjennomføre et kartleggingsmøte med lag foreninger i Nordre Ringsaker. ÅIL har også vært på befaring på tilsvarende anlegg for å høste erfaring i prosessen. Aktuelle aktiviteter i en flerbrukshall vil f.eks. være: Fotball, håndball, basket, volleyball, ski, hopp/kombinert, skyting, turn, treningsapparater, biljard og bordtennis.

Avbøtende tiltak:

Med avbøtende tiltak menes tiltak som er avbøtende på at bygda og Nordre Ringsaker mister en skole og et lokalt knutepunkt. Avbøtende tiltak kan dermed ikke regnes som en standard som videreføres som en "praksis" til andre typer prosjekter i kommunal regi.

Alternativer for overtakelse av tomten til Åsen skole og idrettsplassen

I forbindelse med avvikling av Åsen skole og planene om å utvikle et nytt idretts- og samlingspunkt i Åsmarka, inkludert flerbrukshall og privat barnehage/SFO, presenteres to alternativer for overtakelse av tomten (gnr/bnr 296/33 og 296/15):

Alternativ 1: Kjøp av tomt til takst

I dette alternativet kjøper Åsmarka IL tomten av Ringsaker kommune til takst. Taksten må i dette tilfellet reflektere reell markedsverdi for et slikt bygg og tomt i Åsmarka, med tanke på beliggenhet, reguleringsformål og begrenset kommersiell verdi. Eiendommens verdi må vurderes med utgangspunkt i faktisk brukspotensial og realistisk etterspørsel i et bygdesentrum, og ikke ut fra prinsipper for utviklingstomt i pressområder.

Dette alternativet tar hensyn til kommunens føringer knyttet til overdragelse av eiendom som skal benyttes til privat virksomhet, som for eksempel barnehage.

For å sikre at frivilligheten i bygda har gjennomføringsevne i prosjektet, forutsetter vi samtidig at kommunen bidrar med støtte til den totale finansieringen, for eksempel gjennom:

-Mellomfinansiering i påvente av utbetaling av spillemidler og merverdiavgiftskompensasjon

-Sikkerhet for lån knyttet til hallen, slik at ÅIL oppnår lavere renter og bedre vilkår

-Dekning av renter og gebyrer knyttet til mellomfinansieringslån i en oppstartsfase (for eksempel inntil 10 år)

Dette vil gi kommunen en ryddig løsning, samtidig som det legges til rette for bærekraftig utvikling og lokal mobilisering i bygda.

Alternativ 2: Vederlagsfri overdragelse

I dette alternativet overdras tomten vederlagsfritt til Åsmarka IL, under forutsetning av at arealet brukes til allmennyttige formål – flerbrukshall, frivillighetsaktiviteter og privat barnehage/SFO. Selv om kommunen har uttrykt at vederlagsfri overdragelse kan være krevende der privat virksomhet inngår, anser vi dette alternativet som det mest effektive og samfunnsnyttige dersom det finnes politisk og juridisk handlingsrom for det.

Videre ønsker vi at:

- Ringsaker kommune opparbeider tomt og grunnarbeider til ny flerbrukshall i regi av ÅIL kostnadsfritt, inklusive:
 - Vann / avløp
 - Strøm
 - Fiber
 - Tilknytningsavgifter
 - Asfaltering og merking av uteområde.
 - Parkeringsplass
 - Basketbane utenfor hallen
 - Gangveier mellom ny parkeringsplass og eksisterende klubbhus
- Ringsaker kommune stiller sikkerhet for lån til mellomfinansiering og egenkapital og dekker renter og omkostninger på dette lånet i en periode på inntil 10 år.

- Kommunen stiller seg positive til etablering av ny, privat 2-3 avdelingers barnehage og privat SFO i Åsmarka.
- Inventar Åsen Skole: ÅIL ønsker å kunne velge fritt det overskuddsinventaret de trenger fra Åsen skole
- Bygda eller ny privat barnehage overtar barnehagens inventar, leker, utstyr og lekeapparater både inne og ute.
- Åsmarka IL / FAU / Åsmarka bygdeutvalg utfører:
 - Demontering av klatrestativ inkl grunnarbeider.
 - Montering av klatrestativ på nytt tildelt område.
 - Demontering og montering av basketballkurver.